6
L Aargang
Juni 1948

ARKITEKTEN

MAANEDSHÆFTE

Meddelelser fra Akademisk Arkitektforening. Tidsskrift for Arkitektur og dekorativ Kunst

Nogle nyere boligbebyggelser

Dommerparken, bebyggelse for Foreningen Socialt Boligbyggeri. Af arkitekterne M.A.A. Magnus Stephensen og Knud Thorball og arkitekt M.A.A. Viggo Møller-Jensen

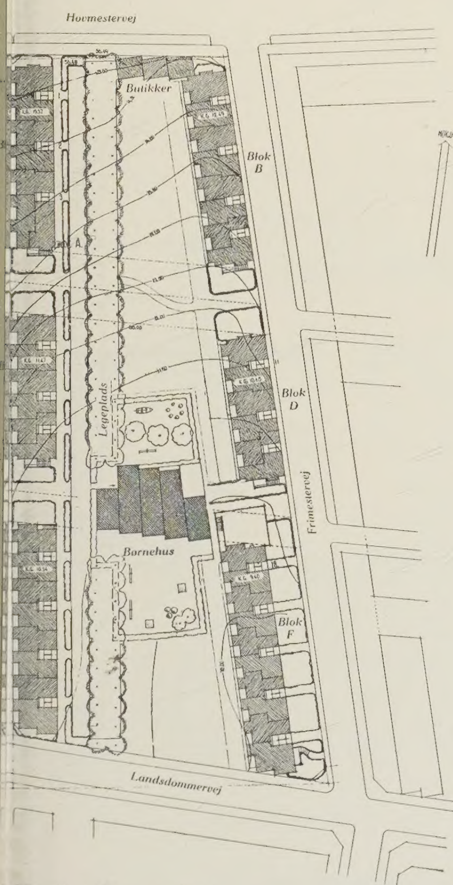
Boligbebyggelse for Arbejdernes kooperative Byggeforening. Af arkitekterne M.A.A. Henning Ortmann og V. Berner Nielsen

Bebyggelse i Kastrup. Af arkitekterne M.A.A. Knud Bartholdy og Thyge Olsson

UDGIVER: ARKITEKTENS FORLAG. REDAKTION OG EKSPEDITION: BREDGADE 66, KBH. CENTRAL 4525

Blok D. Façade mod legeplads

Situationsplan 1 : 2000

Dommerparken

Etagebebyggelse for Foreningen Socialt Boligbyggeri

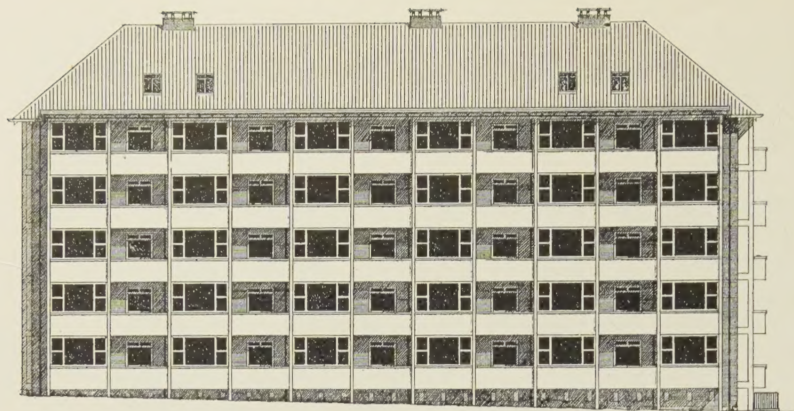
Af arkitekterne M.A.A. Magnus Stephensen og Knud Thorball og arkitekt M.A.A. Viggo Møller-Jensen

711.58 : 728

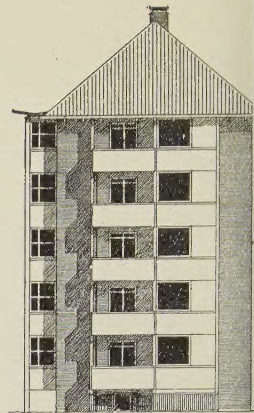
I efteraaret 1944 anmodede Foreningen Socialt Boligbyggeri os om at udarbejde et projekt paa grunden mellem Landsdommervej, Frimestervej, Hovmestervej og Bogtrykkervej, som dengang var udlejet til kolonihaver. Grunden var den sidste ledige byggegrund i Bispebjergkvarteret mellem Tagensvej og Frederiksborgvej og havde været paa tale i forbindelse med planerne om et kulturcenter paa Bispebjerg. Kommunen, som ejede grunden, vedtog imidlertid at den skulde udnyttes til beboelse. Bygningshøjden var fastsat til 5 etager og udnyttelsesgraden til 1.

Efter at nogle forslag med vinkelfløje og trefløjede gaardanlæg var forsøgt, enedes man efter boligforeningens ønske om ensartet solorientering for alle lejlighederne som det nu udførte forslag med 6 stokke, hvis længder blev bestemt af de fastlagte deklarationsarealer i forlængelse af sidegaderne til Tagensvej.

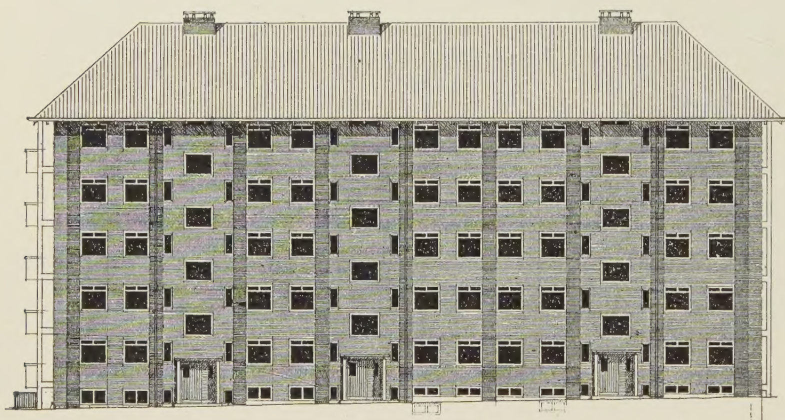
Af hensyn til lysafstanden til en modstaaende façade ved Frimestervej blev den sydligste blok (F) rykket noget længere ind paa grunden end de to nordligere blokke, som ligger ud for nabogavle. Tre butikker og en børnehave blev lagt i selvstændige smaa bygninger, fordi de paa denne maade bedst indrettes og udformes efter deres formaal.

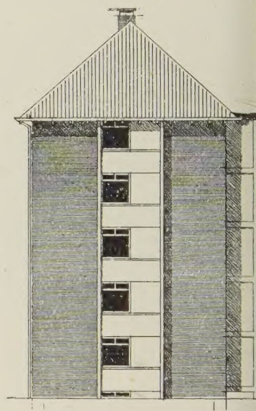
Façade mod vest

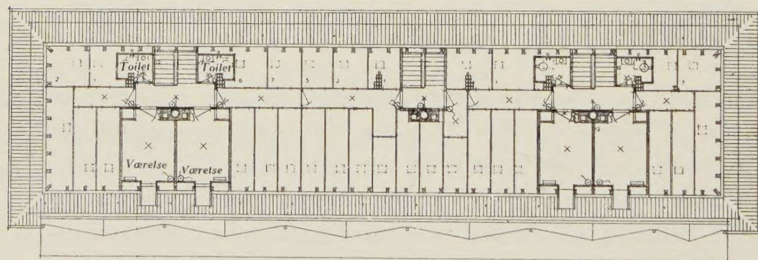
Gavl mod syd

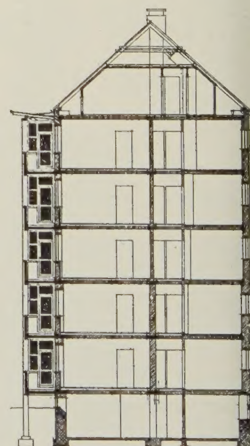
Façade mod øst

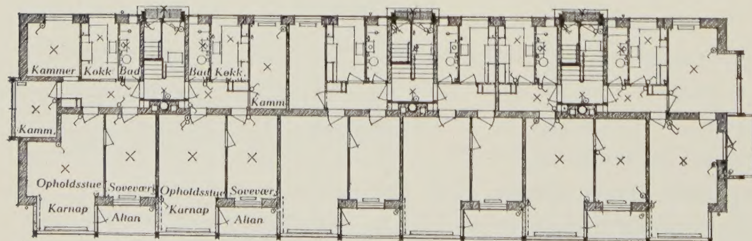
Gavl mod nord

Plan af tagetage (med udlejningsværelser)

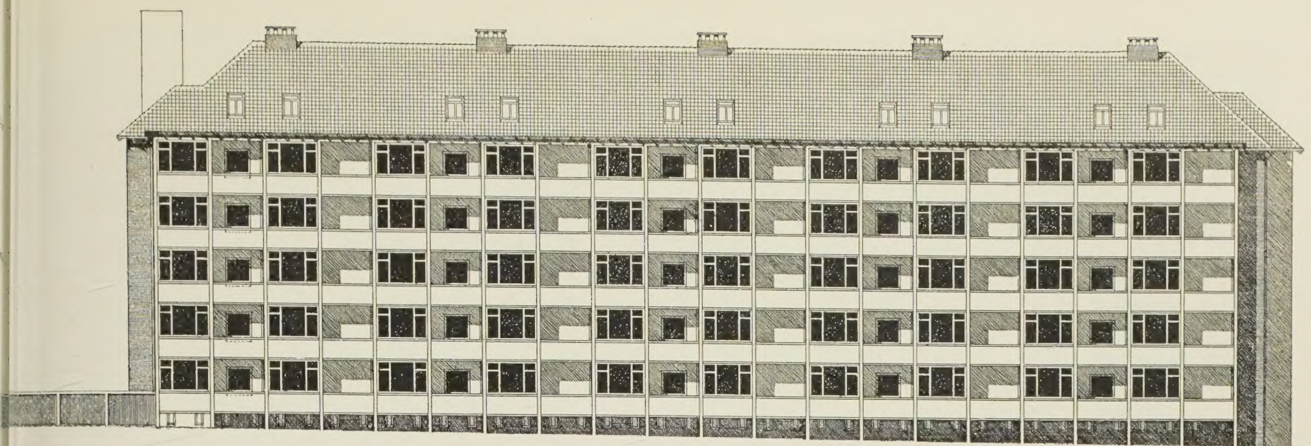

Snit

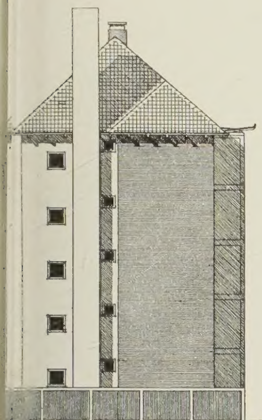

Plan af stueetage

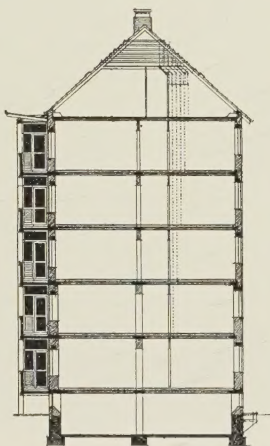
Magnus Stephensen og Knud Thorball: Boligbebyggelsen „Dommerparken", Blok D. *Plan, snit og façader 1 : 400*

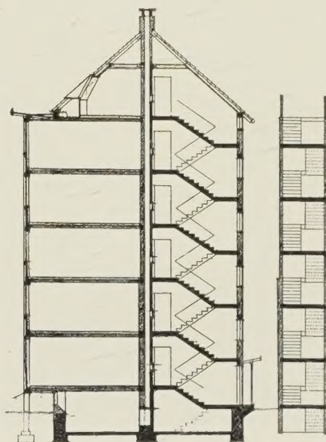
Façade mod vest

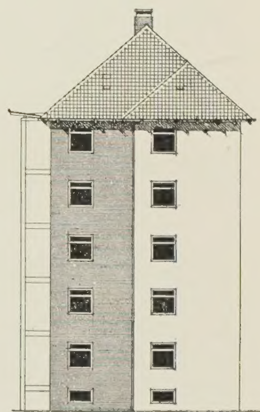
Gavl mod nord

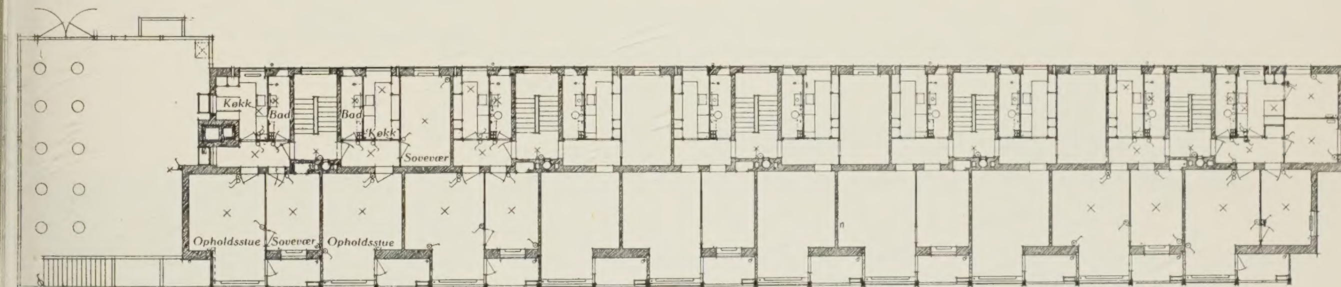
Snit

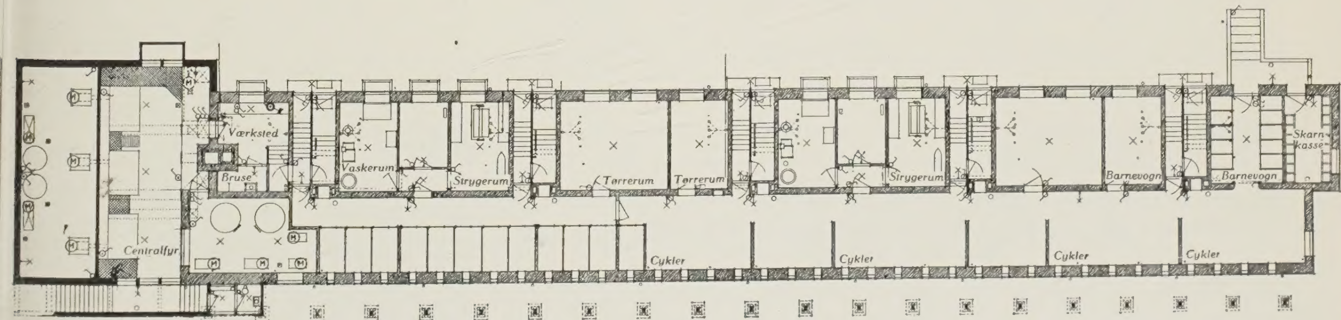
Snit i trappe

Gavl mod syd

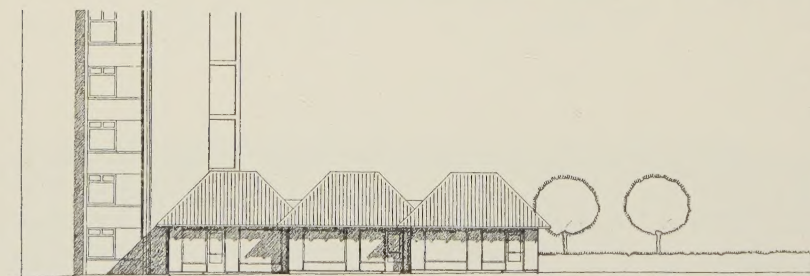
Plan af etage

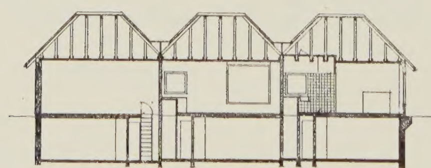
Plan af kælder (med centralfyr for hele bebyggelsen)

Viggo Møller-Jensen: Boligbebyggelsen „Dommerparken“, Blok F. *Planer, snit og façader 1 : 400*

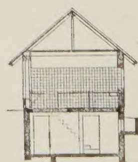
Magnus Stephensen og Knud Thorball: Boligbebyggelsen „Dommerparken". Butikshuset. *Façade mod Hovmestervej. Planer, snit og façade 1 : 400*

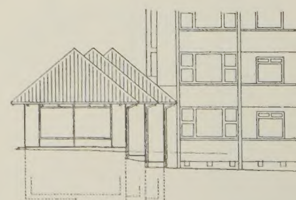
Façade mod Hovmestervej

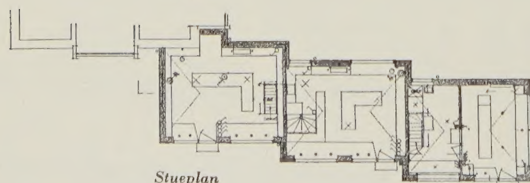
Længdesnit

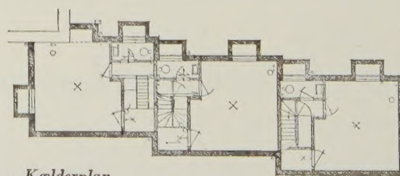
Tværsnit

Gavl

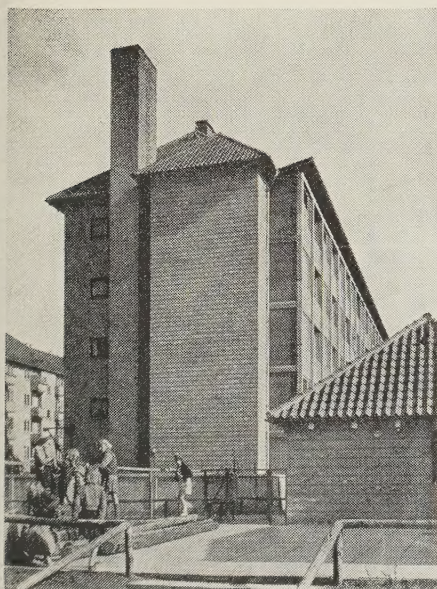
Stueplan

Kælderplan

Thorball og Stephensen har været arkitekter for de fire nordlige blokke (A., B., C., D.) og butikkerne – og Møller-Jensen for de to sydlige (E. og F.) og børnehuset.

Viggo Møller-Jensen: Boligbebyggelsen „Dommerparken“. *Blok E og F, set fra Landsdommervej*

Gavl af blok F

Ved udformningen af altankarnaphusene er man gaaet ind for det synspunkt, at altaner og karnapper med deres jernbetonkonstruktioner kan udformes som en selvstændig bygningsdel, der som en reol anbringes paa husenes vestside og forsynes med sit selvstændige tag. Medens den murede bygning bærer afvalmet tegltag har altan-karnap-fremspringet et paptag med fald indad og fælles afløb med hovedtagets rende. Paptaget er udført med to lag sammenklæbet asfaltpap som er ført en meter op under hovedtagets tagsten.

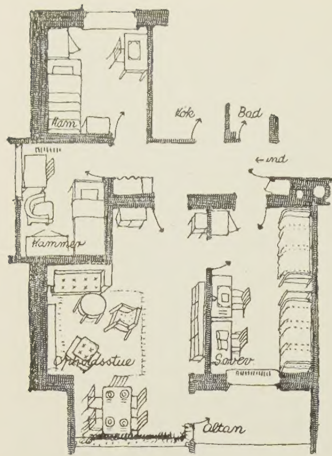
Blokkene indeholder 225 lejligheder, hvoraf 90 er paa 2 vær., 95 paa 2 vær. + kam., 35 paa 2 vær. + 2 kamre og 5 paa 3 værelser. I de sydlige blokke har 20 af lejlighederne spisekøkken. Der er desforuden indrettet 33 enkeltværelser (med w.c.-bruserum) i tagetagen.

Børnehuset vil blive vist i et senere maanedshæfte; det rummer 60 børnehavebørn og 40 fritidshjemsbørn i to hold.

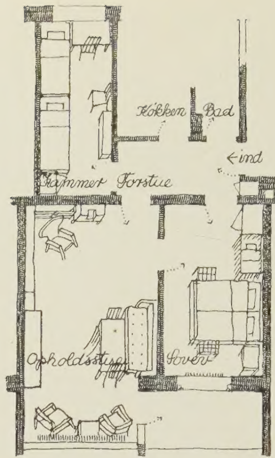
Ved licitationen i august 1945 var haandværkerudgifterne 4.059.600 kr. eller ca. 230 kr. pr. m^2 etage (etagearealet er 17.615 m^2). Afleveringen fandt sted i juli-august 1947 og byggeregnskabet afsluttedes med 4.361.900 kr. eller ca. 242 kr. pr. m^2 etage.

Ingeniører for bebyggelsen var Birch & Krogboe, raadgivende ingeniørkontor. Havearkitekt C. Th. Sørensen har planlagt friarealerne. Konduktør for arkitektarbejderne var arkitekt M.A.A. Johan Juhler, for ingeniørarbejderne civilingeniør Ib Naur.

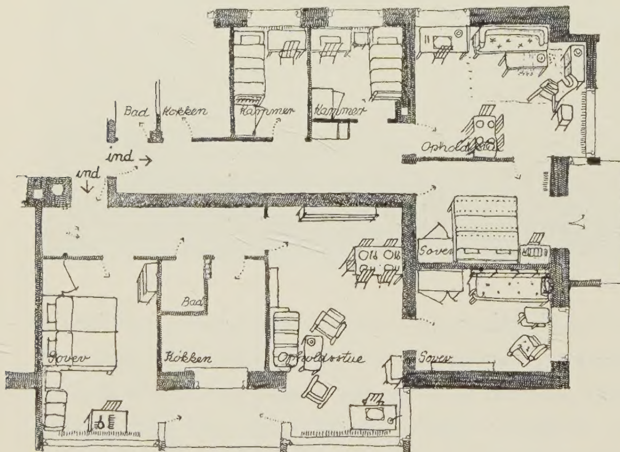
Magnus Stephensen og Knud Thorball:
Boligbebyggelsen „Dommerparken“.
Lejlighedstyper 1 : 200

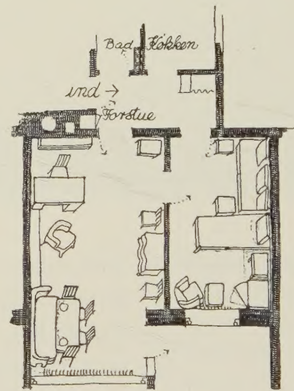
Bogtrykkervej 30 th. og 36.
Frimestervej 49 th. og 57 th.

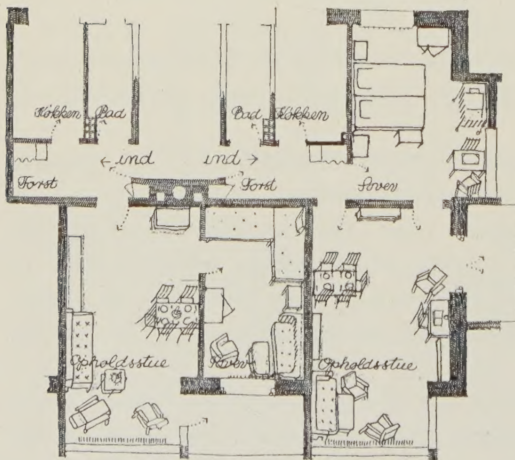
Bogtrykkervej 28 th., 32 th. og 34 th.
Frimestervej 47 th., 53 th. og 55 th.

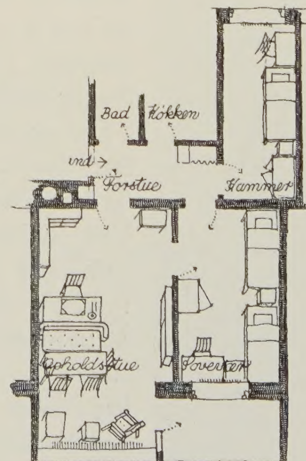
Bogtrykkervej 32 tv. og ligefor.

Bogtrykkervej 28 tv.
Frimestervej 47 tv. 53 tv.

Bogtrykkervej 26.
Frimestervej 45 og 51.

Bogtrykkervej 30 tv., 34 tv. og 36 tv.
Frimestervej 49 tv., 55 tv. og 57 tv.

Iagnus Stephensen og Knud Thorball:
oligbebyggelsen „Dommerparken"
açade af blok D mod Frimestervej

Façade af blok D mod fællesarealet

Bebyggelsen, set fra P. Knudsensgade

Boligbebyggelse for Arbejdernes kooperative Byggeforening

711.58 : 728

Af arkitekterne M.A.A. Henning Ortmann og V. Berner Nielsen

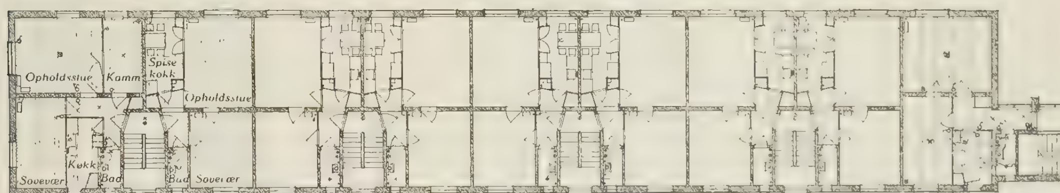
Arbejdernes kooperative Byggeforening har siden 1913 opført en stor del af sit byggeri i Frederiksholm.
De sidst opførte – Karre XV og XVI – ligger som en kambebyggelse paa en lang smal grund mellem P. Knudsensgade og Godsbanen. Byggeriet er foregaaet i tiden fra 1943–47.
Københavns kommune, af hvem byggeforeningen har købt grunden, havde paa forhaand henvist til den noget problematiske bygningsform, som en kambebyggelse maa siges at være med de mange uheldige sammenskæringer. For at opnaa fuld udnyttelse af grunden viste det sig imidlertid nødvendigt at søge at løse opgaven efter det opgivne princip paa bedst mulig maade.
Bebyggelsen er heldigt orienteret med de aabne gaarde vendende mod sydøst. Med denne beliggenhed har det været muligt ved anvendelsen af nogle smallere trappemellembygninger – med adgang i hver etage til to lejligheder i den gennemgaaende fløj og een i den korte tilstødende, at opnaa tilstrækkeligt lys til den gennemgaaende fløj og helt at undgaa „dødt“ areal her.
Bebyggelsen, der er i tre etager, indeholder 363 lejligheder, heraf en del taglejligheder med adgang til to hovedtrapper.

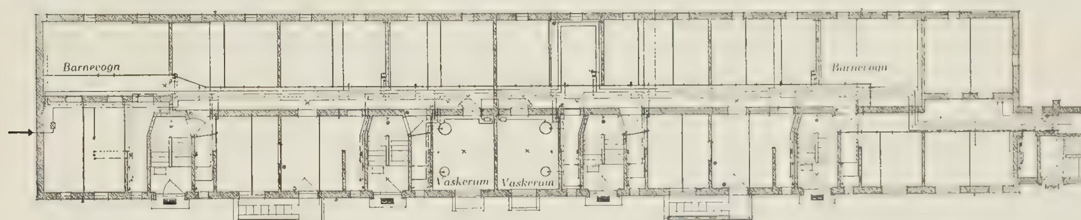
Façade mod øst

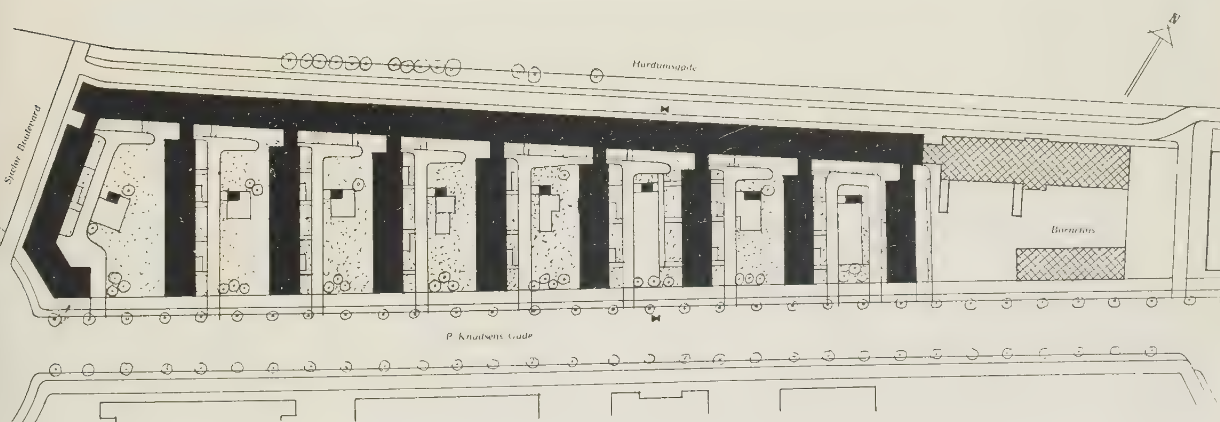
Façade mod vest

Etageplan

Kælderplan

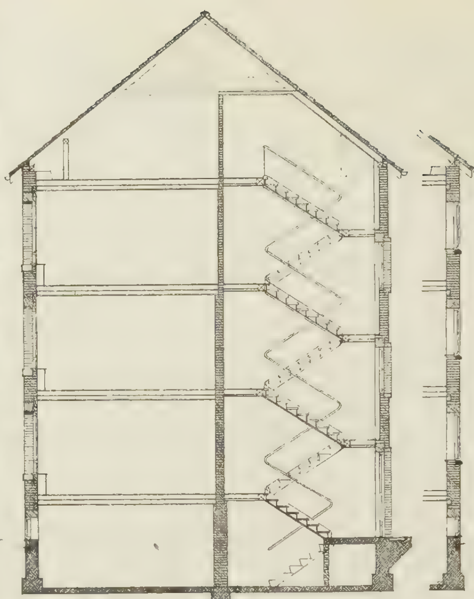
Situationsplan

Henning Ortmann og V. Berner Nielsen: Boligbebyggelse for Arbejdernes kooperative Byggeforening

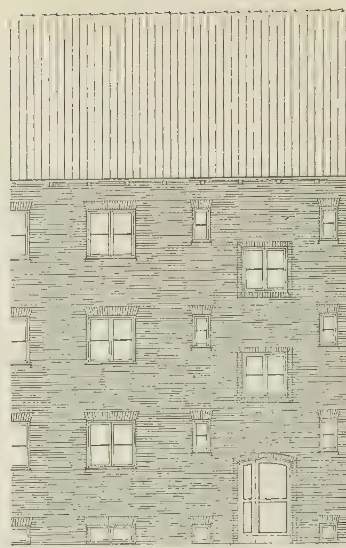
Planer og façader 1 : 400, situationsplan 1 : 2500

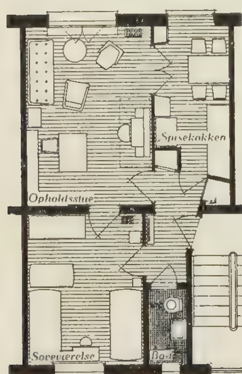
Façade mod vest

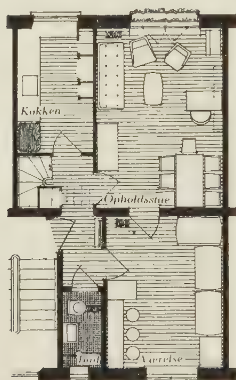
Snit

Façade mod øst

Plan af 2-værelsers lejlighed med spisekøkken

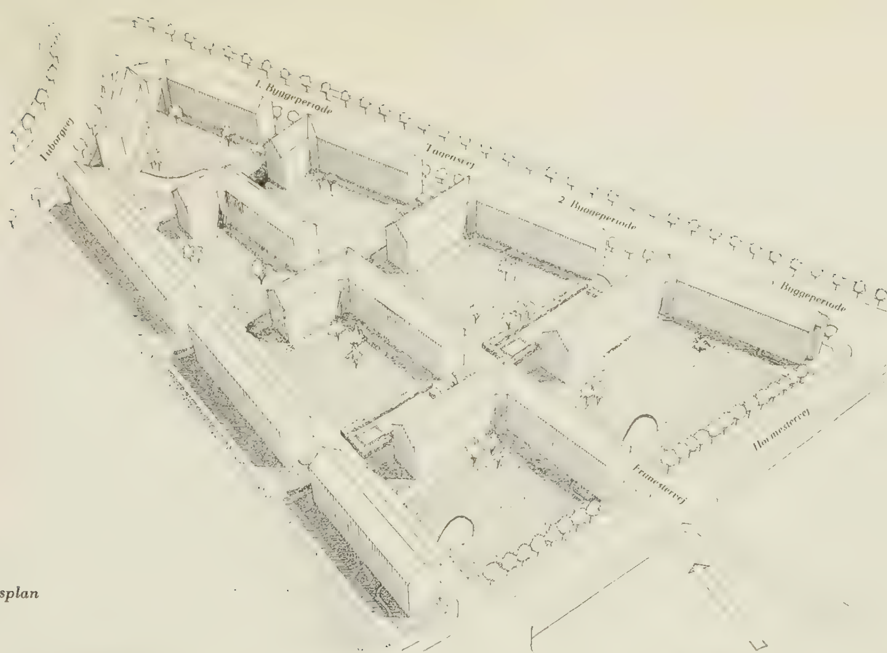
Planer af 3-værelsers lejlighed med kammer — i to etager

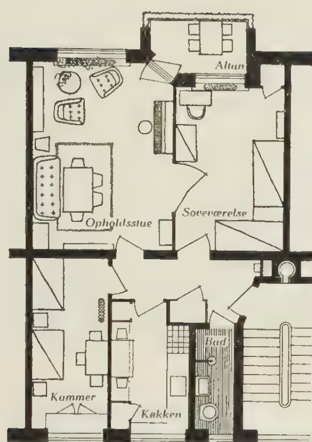
Henning Ortmann og V. Berner Nielsen: Boligbebyggelse for Arbejdernes kooperative Byggeforening
Lejlighedsplaner, snit og façadedetailler 1 : 200

Disse lejligheder er beliggende i den lange fløj og i fløjen mod Sjælør Boulevard, hvortil brandvæsenet har adgang fra anlagt vej paa begge sider. I den lange fløj er ogsaa placeret nogle lejligheder, der, foruden to værelser paa 2. sal, har et værelse og et kammer i tagetagen med intern trappeforbindelse. Yderligere er der i de korte fløje i den nyeste del af bebyggelsen i tagetagen anbragt 22 enkeltkamre, der skal udlejes i forbindelse med en nedenunder liggende lejlighed. Til disse kamre er indrettet et antal w. c.'er med haandvask til fælles afbenyttelse. Mod rotunden ved Sjælør Boulevard findes 4 butiker.

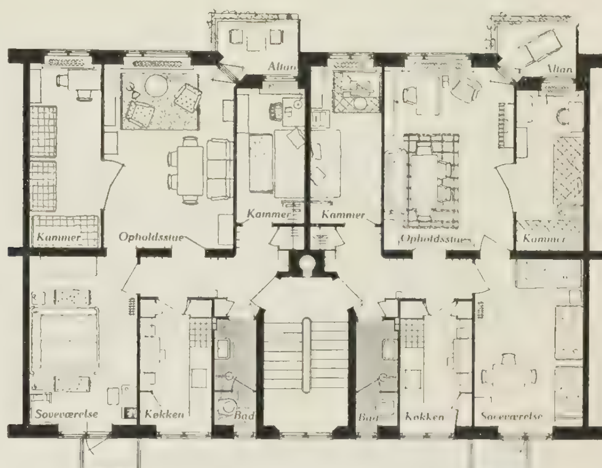
I tilslutning til den østligste del af bebyggelsen og tilknyttet dennes centralvarmeanlæg er opført en børneinstitution indeholdende vuggestue og fritidshjem.

Af lejlighedstyperne er der kun grund til særligt at omtale en lille 2 værelsers type med spisekøkken, af hvilken der forekommer 99 stk. Man har med denne lejlighed ønsket at gøre sine erfaringer m. h. t. anvendelsen af spisekøkkener. Denne type har saavel som andre i de sidste aar udførte spisekøkkener faaet en god modtagelse. Stærk mados, som opstaar under en del af mad-

Plan af 2-værelsers lejlighed med kammer

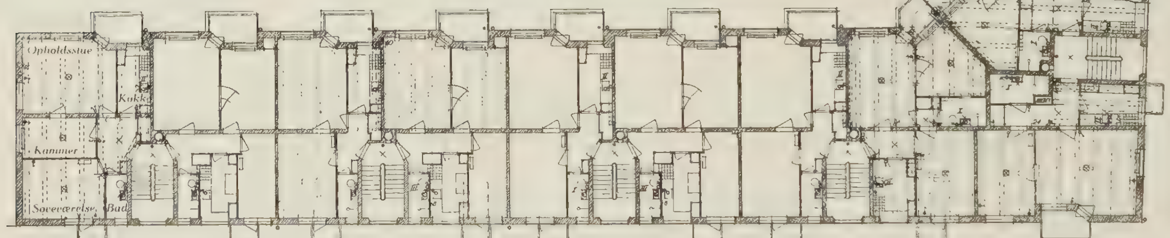
Plan af 2-værelsers lejlighed med 2 kamre

Henning Ortmann og V. Berner Nielsen: Boligbebyggelsen „Bispevænget"
Axonometri og lejlighedsplaner 1 : 200

lavningen, kan i samme grad holdes borte fra opholdsstuen, som det i det hele taget er muligt i en lille 2 værelsers lejlighed, ved dobbeltdøren, der er tætsluttende (dørtrin), samt ved anvendelsen af en emskærm over gasbordet. Ikke mindst den sidste anordning har vist sig at være effektiv. Adskillige lejere har tapetseret væggen overfor dobbeltdøren og saaledes opnaaet en virkning af samhørighed mellem opholdsstue og spiseplads.
Bebyggelsen er projekteret i den – iøvrigt ret korte – periode, hvor der var forbud mod udførelse af altaner. Opholdsstuerne er derfor forsynet med et temmeligt stort vindue med lav brystning og et parti med indadgaaende rammer uden midtepost. Façaderne er udført med gule Maskinsten nr. 3.
Ingeniørarbejderne er projekteret af civilingeniør H. Olaf Ellern og havearbejderne af havearkitekt Ejner Friis.
Ved projekteringen har vi været bistaaet af arkitekt G. M. Thamdrup. Konduktør for første byggeperiode var arkitekt H. G. Olrik og for anden byggeperiode arkitekt M.A.A. Benedicte Bülow.
For den samme bygherre – Arbejdernes kooperative Byggeforening – har vi i Bispebjerg-kvarteret opført boligbebyggelsen

Henning Ortmann og V. Berner Nielsen:
Boligbebyggelsen „Bispevænget"
En af blokkene, set fra fællesarealet. Plan 1 : 400

Plan af etage

„Bispevænget". Bebyggelsen fuldførtes i 3 etaper, og alle lejligheder var indflyttet i 1943. I bebyggelsen er der ialt 662 lejligheder, heraf 343 med 2 vær., 150 med 2 vær. og kam. og 94 med 2 vær. og 2 kam. – især denne type har vist sig meget anvendelig – endelig er der nogle typer med 1 vær. og 3 kam., 1 vær. og kam. eller alkove samt med 3 vær. med eller uden kam. Bebyggelsen er præget af de skiftende bestemmelser om materialetildeling, det har f. ex. ikke været muligt at gennemføre ensartede altanbrystninger, i de senere opførte blokke er disse af monierglas. Ogsaa paa et andet punkt afspejler altanerne myndighedernes krav: de murede vanger, som bærer altanens sider, er en af de i sin tid paabudte jernbesparende konstruktioner.

Paa denne side vises plan og foto af en af de sidste blokke, og paa foregaaende side axonometri og nogle lejlighedsplaner.

ebyggelsen, set fra Kastrupvej

Bebyggelse i Kastrup

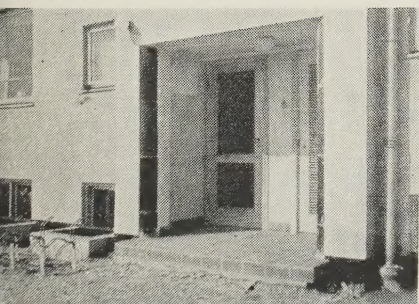
711.58 : 728

Af arkitekterne M.A.A. Knud Bartholdy og Thyge Olsson

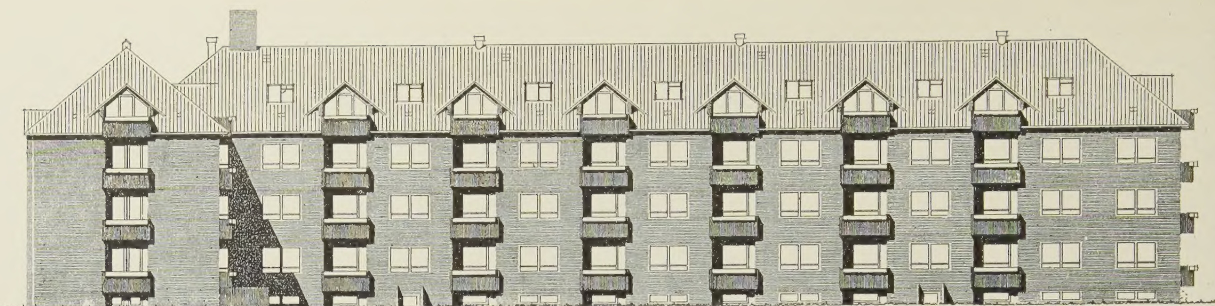
Denne bebyggelse er beliggende ved Kastrupvej nordvest for Kastrupgaard og opført af „Det sociale boligselskab af 1944 i Taarnby kommune" med „Arbejderbo" som forretningsfører i aarene 1946–48. Projekt til bebyggelsen blev udført som beredskabsprojekt i henhold til Indenrigsministeriets cirkulære af 26. april 1944, i en periode hvor krigen sluttede, og hvor alle – og ikke mindst dem med tilknytning til byggeindustrien – med stor forventning saa hen til normale tider og arbejdsvilkaar. Arkitekterne – og for den sags skyld ingeniørerne med – glædede sig over ministeriets cirkulære, der muliggjorde, at den væsentligste del af projekteringsudgifterne kunne dækkes straks, ligesom det især var en befrielse atter at arbejde med opgaverne uden hensyntagen til materialeknapheden.

Landets forsyningssituation bragte imidlertid forskellige overraskelser i form af nødvendige rationeringer af snart sagt alle slags byggematerialer, ligesom flere af de i beredskabsprojekterne forudsatte materialer overhovedet ikke kunne skaffes.

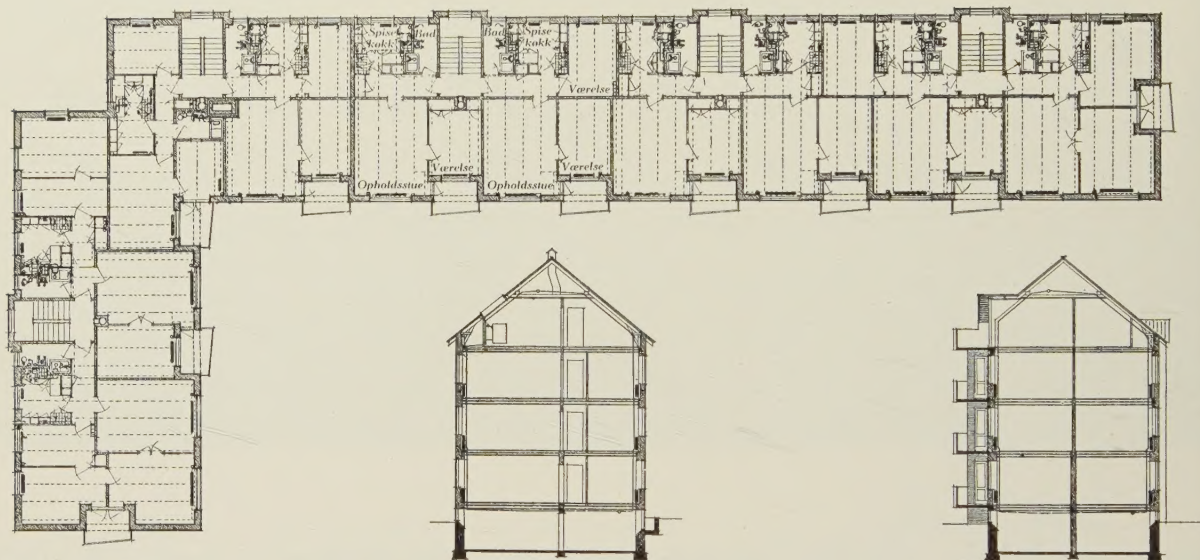
Naar disse kendsgerninger indledningsvis medtages, er det gjort for at forklare baggrunden for den proces nærværende bebyggelse, som er et typisk eksempel herpaa, har gennemgaaet fra projekteringsstadiet til færdiggørelsen.

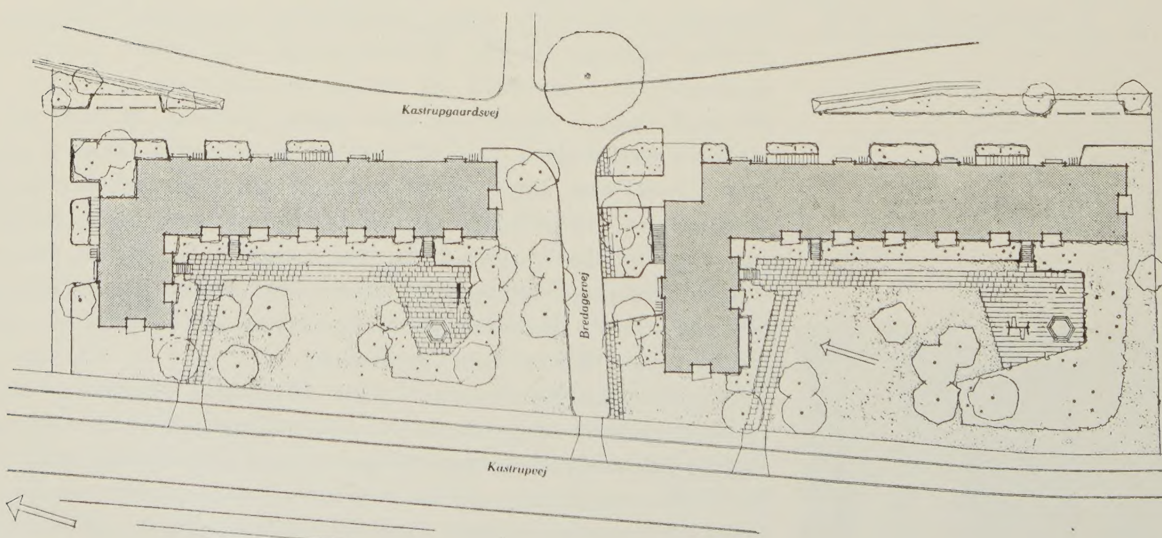
dgangsparti

Façade mod Kastrupvej

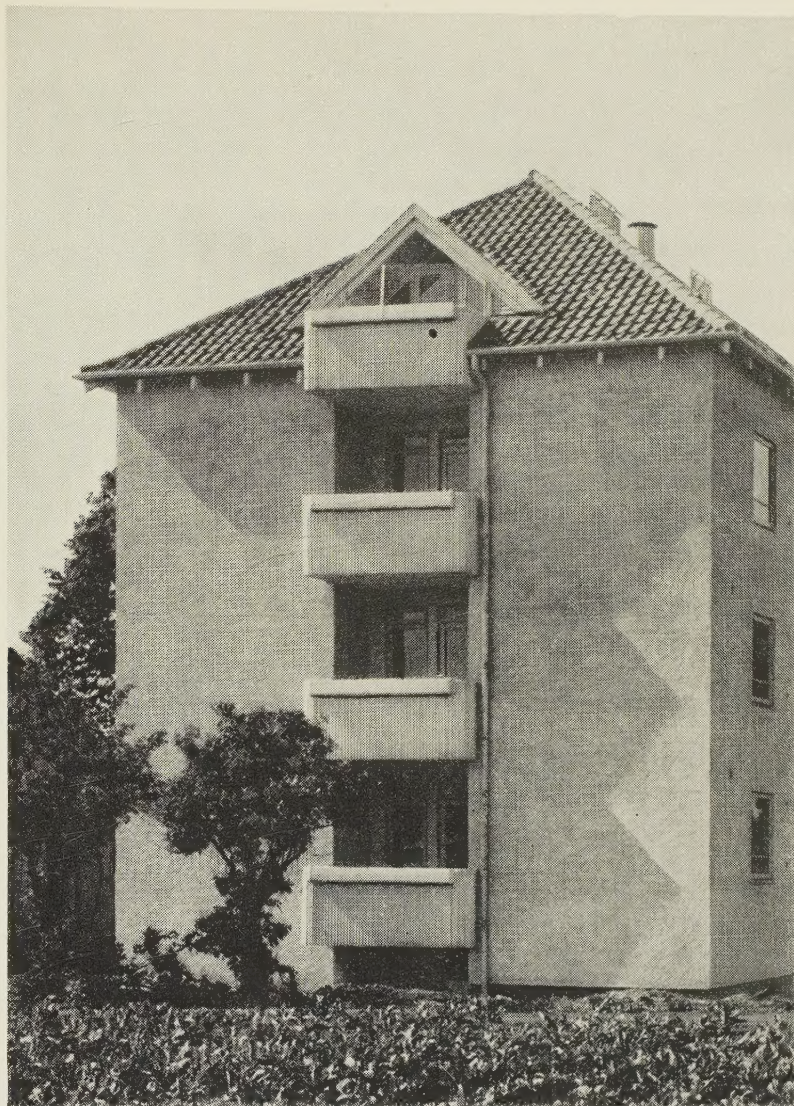
Plan af etage *Snit* *Snit*

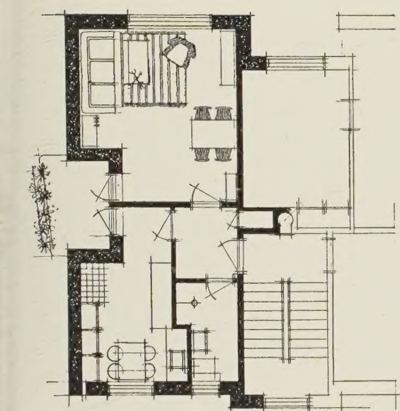

Situationsplan

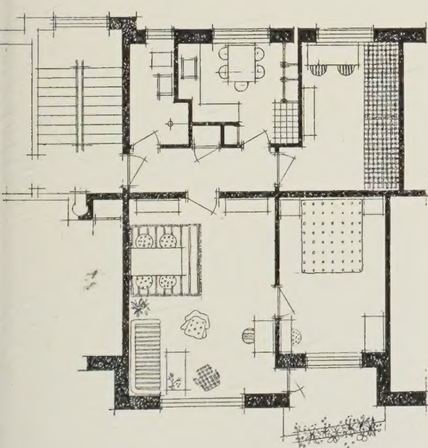
Knud Bartholdy og Thyge Olsson: Boligbebyggelse i Kastrup. *Situationsplan 1 : 1000. Plan, snit og façade 1 : 400*

Knud Barthholdy og Thyge Olsson:
Boligbebyggelse i Kastrup. *Gavl mod syd*

-værelses lejlighed med spisekøkken

-værelsers lejlighed med kammer og spisekøkken
Lejlighedsplaner 1 : 200

Ydermurene, der oprindelig var tænkt opført af røde haandstrøgne façadesten med tilbageliggende fuge, er udført pudsede med overflade af stænket palæmørtel. Soklen er tjæret.

Bjælketag og tagværk, der oprindeligt var heltømmer, er udført i halvtømmer.

Tagmaterialet, der oprindeligt var forudsat at blive røde haandstrøgne teglsten, er sorte cementtagsten. Mangelen paa tagsten var ogsaa paa dette tidspunkt (begyndelsen af 1947) særdeles følelig. Eternit kunne heller ikke skaffes. Man kom derefter ind paa mulighederne for at udføre midlertidig afdækning. Det overvejedes saaledes at lægge træbetonplader mellem spærene og dække med tagpap, for saa senere at lægte og dække med tagsten, en løsning der var kostbar og desuden forbundet med store praktiske vanskeligheder. Man var ikke langt fra at diskutere straatag, da tilbudet om cementtagsten indløb, et tagdækningsmateriale som Ministeriet os bekendt ikke før har tilladt anvendt i statsstøttet etagehusbyggeri, men som man –„efter omstændighederne" som det hedder – gik med til.

Men ogsaa i det indre af bebyggelsen meldte materialevanskelighederne sig. Foruden at maatte undvære de i handelsministeriets bekendtgørelse af 23. juni 1943 nævnte installationer, radiatorer i alle rum, varmtvandsanlæg m. v. maa beboerne bære savnet af fliser i badeværelser og køkkener, ligesom det ikke har været muligt at skaffe badekar, der er erstattet af bruse, hvorom er sat kirschstang til badeforhæng.
Bebyggelsen bestaar af 2 husblokke opført i $3^{1}/_{2}$ etage omfattende ialt 70 lejligheder, hovedsagelig 2 værelser med spisekøkken, 2 værelser med kammer og spisekøkken samt et mindre antal andre typer.
Selvom forholdene som omtalt har nødvendiggjort en del ændringer af materialer, konstruktion m. v., har det dog været muligt at imødekomme bygherrens ønske om rummelige lejligheder af en vis standard – det er lykkedes at undgaa et for krisepræget byggeri. De indbyggede skabe, spisekøkkener med løse møbler, selskabslokalerne til brug for beboerne ved festlige lejligheder med anretterkøkken, garderobe m. m. i den ene bloks kælder er sluppet helskindet igennem de mange beskæringer.
Haveanlæget er udført under havearkitekt Aksel Andersens ledelse. Ingeniørarbejderne er projekteret af civilingeniør P. O. Brems. Arkitekt Edmund Hansen har ledet arbejdet paa byggepladsen. Efter offentlig licitation oktober 1945 opgjordes haandværkerudgifterne til 1.189.414,00 kr., hvilket incl. grundkøb og omkostninger svarer til en udlejepris af 14,00 kr. pr. m^2 etage. Byggeregnskabet er endnu ikke afsluttet, men det kan paa nuværende tidspunkt skønnes, at de nævnte tal vil stige ca. 20–25 pct. Samlet antal etagemeter: ca. 5.040,00 m^2.
Arbejdet paabegyndtes juni 1946, indflytning afsluttes juni 1948.

Knud Bartholdy og Thyge Olsson: Boligbebyggelse i Kastrup. *Altanpartier i kvistlejlighederne. Perspektiv og foto*

